

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการปลูกข้าว
ของเกษตรกรในอำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย

Knowledge and Practices on Pesticide Application in Rice Production of Farmers in Khiri Mat District of Sukhothai Province

ชวิศา สุริยา (Chawisa Suriya)* สินีช ทรูทเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang Sanserm)**

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) การรับข่าวสาร ความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการปลูกข้าวของเกษตรกร (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ การรับข่าวสารและความรู้ของเกษตรกรกับการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการปลูกข้าวของเกษตรกร (4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมี ป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการปลูกข้าวของเกษตรกร

ประชากรที่ศึกษาคือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในปีการผลิต 2554/2555 (รอบที่ 1) ในอำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัยจำนวน 7,139 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรเกือบสองในสามเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.52 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประสพการณ์ในการทำข้าวเฉลี่ย 27.83 ปี ประสพการณ์ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการปลูกข้าวเฉลี่ย 8.03 ปี ถือครองพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 35.0 ไร่ มีพื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ย 22.9 ไร่ มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.9 คน โดยมีแรงงานภาคเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.3 คน ดัชนีทุนในการผลิตข้าวเฉลี่ย 70,342.7 บาท รายได้จากการขายผลผลิตข้าวเฉลี่ย 60,079.7 บาท โดยมีรายได้สุทธิของครัวเรือนเฉลี่ย 116,081.0 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุน คือ ทุนของตนเองและกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นหลักและส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช (2) เกษตรกรมีแหล่งรับข่าวสารเกี่ยวกับสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 แหล่ง เกษตรกรสองในสามส่วนมีความรู้ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการปลูกข้าวในระดับมาก เกษตรกรเกือบครึ่งมีการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการปลูกข้าวภาพรวมในระดับปานกลาง (3) รายได้สุทธิและการรับข่าวสารเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการปลูกข้าวของเกษตรกร (4) เกษตรกรมีปัญหาด้านความรู้ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในระดับมาก ด้านการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในระดับน้อยและด้านการเก็บรักษาสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในระดับปานกลาง โดยมีข้อเสนอแนะให้สำนักงานเกษตรอำเภอคีรีมาศจัดหลักสูตรการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการปลูกข้าวอย่างถูกต้องเหมาะสมและปลอดภัยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

คำสำคัญ ความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการปลูกข้าว

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช chawisa18n@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช benchamas.yoo@stou.ac.th

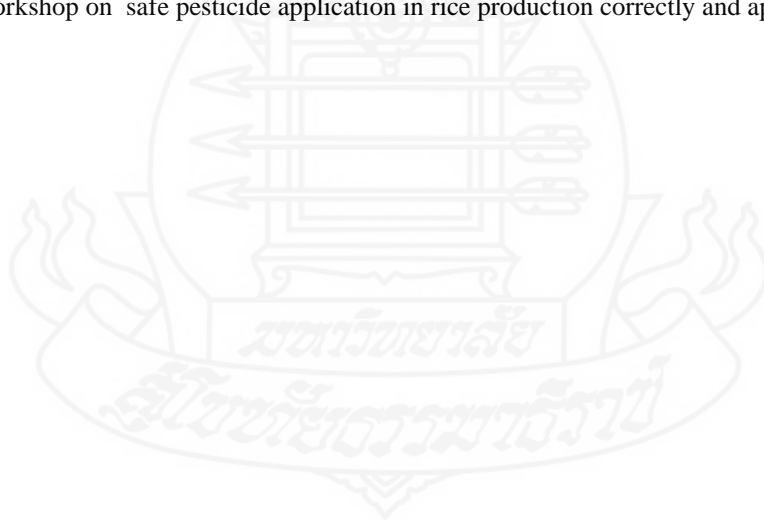
การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) socio-economic factors of farmers (2) receiving new knowledge and practices on pesticide application in rice production of farmers (3) correlation between individual characteristic factor, socio-economic factor, receiving information and knowledge of farmers on pesticide application in rice production of farmers (4) problems and recommendations of farmers on pesticide application in rice production of farmers.

Population was 7,139 farmers who produced rice production (the first round) during 2011-2012 in Khiri Mat District of Sukhothai Province. The sample composed of 379 farmers by simple random sampling and drawing names. Tool for data collection was interview. Statistics employed for data analysis by computer program were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation and multiple regression analysis.

Research results were found as follows. (1) Almost two-third of the farmers was male with their average age at 50.52 years. They completed primary education level. Their average experience in rice production was 27.83 years. Their average experience in pesticide application for rice production was 8.03 years. Their average agricultural occupied area was 35.0 rai. Their average rice production area was 22.9 rai. Their average number of household member was 3.9 persons. Their average number of agricultural labor in family was 2.3 persons. The average capital for rice production was 70,342.70 baht. Their average income from rice production was 60,079 baht. Their average net income in family was 116,081.00 baht. Most of their capital was mainly their own savings, loan from the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Most of them had never been trained on pesticide application. (2) Farmers source of receiving information on pesticide less than 3 times or same. Two-third of the farmers acquired knowledge on pesticide application in rice production at high level. Almost half of the farmers overall practices on pesticide application in rice production were at medium level. Their net income and receiving information were factors relating to practices on pesticide application in rice production of farmers. (4) Farmers encountered problems with pesticide application at high level, practices on pesticide application was at low level while storage of pesticide was at medium level. They suggested the Office of Agricultural Extension in Khiri Mat District organize a training workshop on safe pesticide application in rice production correctly and appropriately.

Keywords : Knowledge and Practices on Pesticide Application in Rice Production of Farmers